

LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Neformaliojo švietimo skyriui

Dėl Neformaliojo vaikų švietimo programų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo projekto

2026 m. birželio 5 d.

Nuoširdžiai dėkojame, kad į didelę dalį siūlymų, teiktų 2025 m. lapkričio 24 d., Švietimo, mokslo ir sporto ministerija atsižvelgė, rengdama Neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) programų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašo projektą (toliau – Aprašas). Siekdami toliau tobulinti NVŠ reglamentavimą taip, kad jis sudarytų palankesnes sąlygas šių programų įgyvendinimui ir stiprintų programų kokybę, teikiame pastabas ir siūlymus Aprašui.

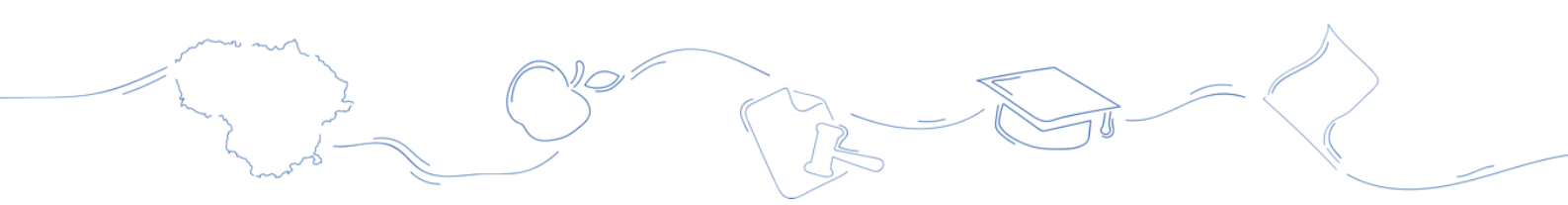
Vertindami Aprašo projektą, atkreipiame dėmesį į nuostatas, kurias siūlome tikslinti ar keisti tam, kad jos nesukurtų naujų administravimo ar prieinamumo problemų.

Pagrindiniai siūlymai:

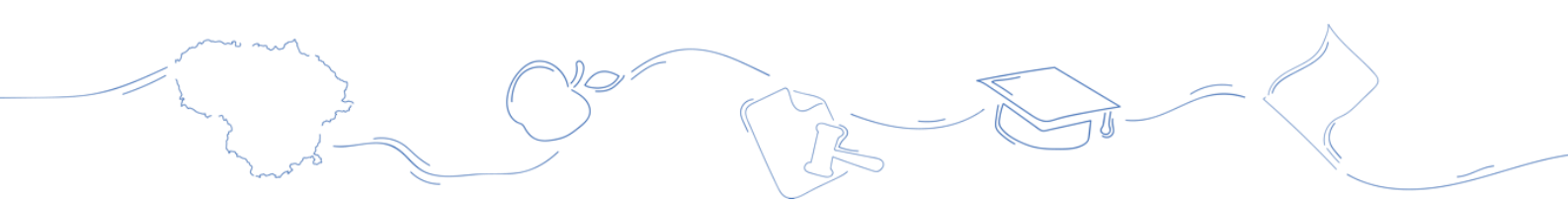
- nacionaliniu lygmeniu išplėsti nacionalinį STEAM prioritetą, įtraukiant vaikų skaitmeninę gerovę, ir numatyti papildomą prioritetinę pilietiškumo (demokratinio atsparumo) kryptį;
- užtikrinti, kad krepšelio dydžio, pirmumo kriterijų, nefinansuojamų mėnesių ir grupių dydžių reguliavimas nebūtų paliktas skirtingoms interpretacijoms savivaldybėse;
- neapriboti nacionalinio lygmens programų nuotoliniu įgyvendinimu, ypač STEAM ir, jei bus patvirtinta, kitose praktinėse kryptyse;
- stiprinti nepriklausomą programų vertinimą, taikyti sankcijas proporcingumo principu ir stebėseną sieti ne tik su finansais, bet ir su kokybe bei vaikų patirtimi;
- patikslinti paraiškos formą taip, kad būtų vertinama ne deklaracija, o realus programos turinio, kompetencijų ugdymo, tikslinės grupės, trukmės ir grupės dydžio pagrindimas.

Detalios pastabos ir siūlymai

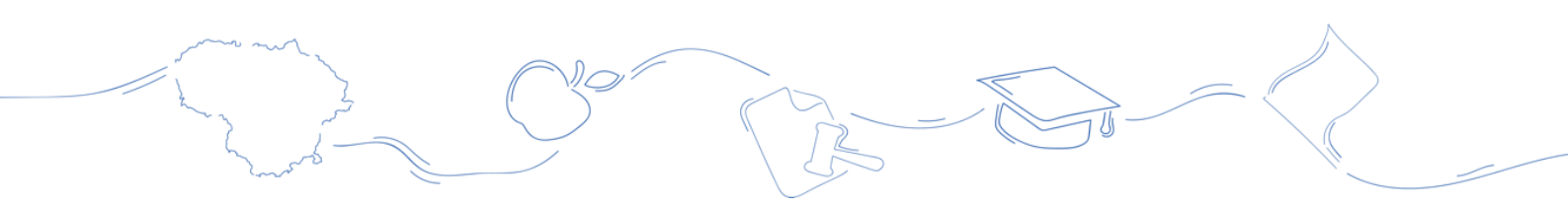
Aprašo nuostata	Pastaba / problema	Siūlymas
5.1 papunktis, nacionaliniai prioritetai	Apraše išlieka technologijų / STEAM prioritetas, tačiau jis daugiausia siejamas su technologinių ir kūrybinių įgūdžių ugdymu. Praktikoje daugėja programų, skirtų sąmoningam technologijų naudojimui, skaitmeniniams įpročiams, kritiniam mąstymui ir vaikų gerovei skaitmeninėje aplinkoje. Taip pat atsižvelgiant didėjančią visuomenės svetimėjimo ir poliarizacijos bei visuomenės grupių radikalizacijos tendencijas tiek	5.1 papunktyje siūlome papildyti STEAM programų krypties aprašymą, įtraukiant vaikų skaitmeninės gerovės ir atsakingo technologijų naudojimo potėmėmis. Taip pat siūlome numatyti papildomą nacionalinį prioritetą – pilietiškumo / demokratinio atsparumo kryptį.

	Lietuvoje, tiek ir globaliu mastu, stiprėja praktinio pilietiškumo ir demokratinio atsparumo ugdymo poreikis.	
6.1, 8, 16 p., NVŠ krepšelio dydis	Aprašo nuostatos suteikia savivaldybėms plačią diskreciją nustatyti krepšelio dydį savivaldybės lygmens programoms. Toks reguliavimas gali lemti skirtingą to paties teikėjo teikiamų analogiškų paslaugų finansavimą skirtingose savivaldybėse, taip pat neaiškų krepšelio dydžio pagrindimą.	Siūlome nustatyti aiškų nacionalinį bazinį krepšelio dydį arba privalomus jo nustatymo kriterijus. Jei paliekama savivaldybių diskrecija, būtina nustatyti objektyvius kriterijus, pagal kuriuos krepšelio dydis gali skirtis.
6.5, 7.5 ir 8 p., nefinansuojami mėnesiai	Galimybė savivaldybėms ar LINEŠA nustatyti nefinansuojamus mėnesius gali sutrikdyti programų tęstinumą, ypač jei būtų pasirenkami ugdymo procesui svarbūs mėnesiai, pavyzdžiui, sausis. Vien administracinis lankstumas neturėtų būti svarbesnis už vaikų dalyvavimo tęstinumą ir teikėjų galimybes planuoti veiklas.	Siūlome aiškiai nustatyti, kad nefinansuojami mėnesiai negali trikdyti programų tęstinumo, turi būti pagrįsti mokinių poreikiais ir teikėjų galimybėmis, o apie juos turi būti paskelbiama iš anksto, iki registracijos pradžios.
6.6, 14 ir 15 p., pirmumo kriterijai ir jų vertės	Pirmumo kriterijų vertės ir jų taikymo tvarka neturėtų būti skirtingai interpretuojama savivaldybėse. Jei visi kriterijai turi vienodą vertę, socialinio teisingumo tikslai gali būti nepasiekti, o jei vertės nustato savivaldybės, atsiranda nevienodos praktikos ir galimo piktnaudžiavimo rizika.	Siūlome pirmumo kriterijų eiliškumą ir / arba svorius nustatyti nacionaliniu lygmeniu. Prioritetą siūlome teikti vaikams, turintiems SUP, vaikams iš socialiai pažeidžiamų šeimų, vaikams, kurie nedalyvauja kitose valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamose NVŠ / FŠPU programose. Jei paliekama galimybė savivaldybėms nustatyti vertes, turi būti nustatyti bent minimalūs nacionaliniai saugikliai.
6.2 ir 7.2 p., maksimalus mokinių skaičius grupėje	Projekte numatoma, kad savivaldybės / LINEŠA nustato maksimalų mokinių skaičių grupėje, tačiau skirtingas maksimalaus skaičiaus nustatymas skirtingose savivaldybėse gali didinti administracinę naštą teikėjams,	Maksimalaus mokinių skaičiaus reguliavimui siūlome nustatyti bendras nacionalines ribas arba aiškius kriterijus pagal programos kryptį, veiklos pobūdį ir programų specifiką.

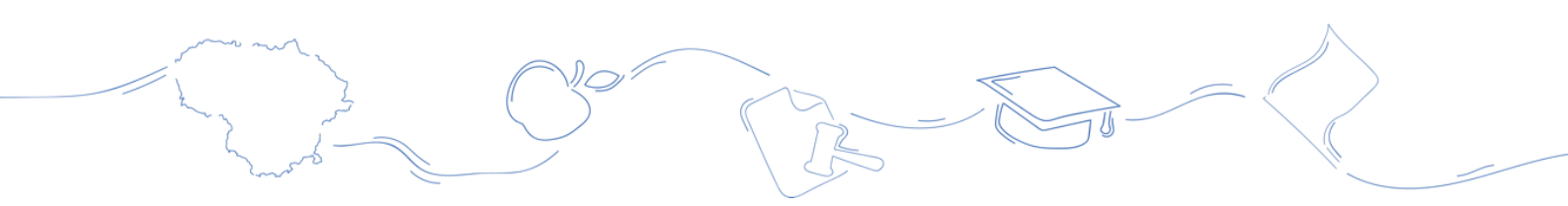

	riboti paslaugų įvairovės ir prieinamumo didėjimą.	
18 ir 23.4 p., nacionalinio lygmens programų įgyvendinimo būdas ir krepšelio dydis	Nacionalinio lygmens programoms nustatomas nuotolinis arba mišrus vykdymo būdas, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad numatyta prioritetinga kryptis yra STEAM programos, kurioms būtina įranga, eksperimentai, gyvas darbas grupėje ir saugi fizinė aplinka, nuotolinis būdas nėra tinkamas joms įgyvendinti. Taip pat nepagrįstas numatytas maksimalus krepšelio dydis šiam ugdymo būdui.	Siūlome nacionalinio lygmens programoms leisti būti įgyvendinamoms kontaktiniu arba mišriu, jei užtikrinamas prieinamumas skirtingų savivaldybių mokiniams. Mišriam būdui būtina nustatyti aiškias vaikų saugumo, dalyvavimo, bendravimo ir duomenų apsaugos taisykles, įskaitant skaitmeninio pažeidžiamumo mažinimo priemones.
26 ir 30 p., programų vertinimo nepriklausomumas	26 p. teigiama, kad nacionalinio lygmens programos vertina LINEŠA, kuris patikslinamas 30 p. Taip pat numatyta LINEŠA 3 narių vertinimo komisija, mūsų požiūriu, yra per siaura didesnės apimties ar kompleksiškesniam vertinimui.	Siūlome atsisakyti 26 p. kaip perteklinio, o 30 p. į vertinimo komisiją įtraukti nepriklausomus ekspertus ir padidinti komisijos narių skaičių iki 5. Tai sustiprintų vertinimo skaidrumą ir leistų įtraukti skirtingų sričių kompetencijas turinčius ekspertus.
27, 28 ir 29 p., programų atitikties galiojimas ir teikėjų mobilumas	Savivaldybės lygmens programų vertinimas pagal teikėjo registracijos ŠMIR vietą gali kelti praktinių iššūkių naujiems ar keliuose savivaldybėse veikti norintiems teikėjams. Taip pat neterminuotas programos atitikties galiojimas nėra suderinamas su poreikiu periodiškai atnaujinti programų turinį ir metodus.	Siūlome įvertinti, ar 27 punktą nesudarys nepagrįstų kliūčių teikėjams ateiti į kitas savivaldybes. Taip pat siūlome nustatyti programų peržiūros / atnaujinimo pareigą bent kas 5 metus. Dėl programų, kuriose vienus metus nebuvo registruotas nė vienas mokinys, siūlome taikyti 2 metų terminą, nes vieneri metai gali būti per trumpas laikotarpis tais atvejais, kai programa nevykdoma dėl nenumatytų aplinkybių.
39 ir 40 p., stebėseną ir sankcijas	39 punkte stebėseną turi būti siejama ne tik su finansų panaudojimu, bet ir su programų kokybe, aktualumu vaikų patirtimi ir kt.. 40 punkte numatyta maksimali sankcija gali būti taikoma už skirtingo sunkumo pažeidimus, nes pažeidimų rūšys ir jų proporcingumas neapibrėžti.	Siūlome 39 punktą papildyti aiškiais kokybinės stebėsenos elementais. 40 punkte siūlome diferencijuoti pažeidimus į esminius ir neesminius, nustatyti įspėjimo, pažeidimų pašalinimo termino, sutarties nutraukimo ir laikino ribojimo sudaryti naujas finansavimo sutartis taikymo sąlygas. Vienerių metų ribojimas

		turėtų būti taikomas tik už esminius ar sisteminius pažeidimus.
59 ir 60 p., prieinamumas, patalpos ir galimas dvigubas finansavimas	Formuluotė „savivaldybės turi siekti“ nėra pakankamai įpareigojanti, jei siekiama realaus prieinamumo. Taip pat rekomendacija įgyvendinti programas bendrojo ugdymo mokyklų erdvėse yra svarbi, tačiau turėtų būti papildyta saugikliais dėl skaidraus patalpų naudojimo ir dvigubo finansavimo rizikos, kai mokyklose dirbantys mokytojai organizuoja mokyklos mokiniams veiklas kaip nepriklausomi paslaugų teikėjai.	Siūlome 60 punkte „siekti“ keisti į „užtikrinti“ arba bent „sudaryti tinkamas sąlygas“. 59 punktą siūlome papildyti nuostatomis dėl skaidraus ir nediskriminacinio patalpų suteikimo NVŠ teikėjams, aiškaus veiklų atskyrimo nuo mokyklos finansuojamų veiklų ir dvigubo finansavimo prevencijos.
1 priedas, NVŠ programos paraiškos forma	Paraiškos formoje vis dar lieka vietų, kuriose pareiškėjai gali tik deklaruoti pasirinkimus, bet nepakankamai pagrįsti, kaip realiai bus ugdomos kompetencijos, kodėl pasirinkta trukmė ir grupės dydis yra tinkami, kaip programa pritaikoma konkrečiai tikslinei grupei ir kt.	Pakartotinai siūlome papildyti paraišką aprašomosiomis dalimis, t. y. kokiomis priemonėmis ir būdais bus ugdomos kompetencijos; ugdymo metodus atskirti nuo vertinimo ir įsivertinimo metodų; įsivertinimą išimti iš skliaustų ir laikyti lygiaverčiu elementu; įtraukti lauką, kuriame aprašomas programos pritaikymas tikslinei mokinių grupei; prašyti pagrįsti veiklų trukmės ir grupės dydžio optimalumą; papildyti atsakingo DI įrankių naudojimo paraiškai rengti nuostata; atnaujinti NVŠ kryptių klasifikatorių. Taip pat prašome paaikškinti, kuo remiantis nustatytas mišriu būdu įgyvendinimo programose numatytas kontaktinio būdp dažnis (mažiausiai 3 kartus per NVŠ programos vykdymo laikotarpį užsiėmimuose dalyvauja kasdieniu (kontaktiniu) būdu).

Atkreipiame dėmesį į tai, kad CPIS įdiegimas savaime neišspręs NVŠ kokybės, prieinamumo ir administravimo vienodinimo klausimų, jei pagrindinės taisyklės bus paliktos skirtingai savivaldybių praktikai.

Taip pat primename politinių partijų susitarime dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030) numatytą įsipareigojimą parengti ir įdiegti NVŠ pasiekimų vertinimo modelį, kuriame mokiniai galėtų formuoti neformaliai įgyjamų kompetencijų krepšelį, bei įtraukti ikimokyklinio amžiaus vaikus į NVŠ programas iki 2027 m. Tikimės, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerija artimiausiu metu pradės įgyvendinti šiuos įsipareigojimus. Kaip visada, esame pasirengę bendradarbiauti.

Direktorė

Judita Akromienė